

Sygn. akt I ACa 499/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 czerwca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Barbara Górczanowska (spr.)
Sędziowie:	SSA Grzegorz Krężolek SSO del. Robert Jurga
Protokolant:	st.sekr.sądowy Urszula Kłosińska

po rozpoznaniu w dniu 11 czerwca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa **J. J.**

przeciwko **Skarbowi Państwa** – Prezesowi Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, Prezesowi Sądu Okręgowego w Gdańsku, Prezesowi Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, Prezesowi Sądu Rejonowego w Sopocie, Prezesowi Sądu Rejonowego w Gdyni, Prezesowi Sądu Rejonowego w Wejherowie, Prezesowi Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, Prezesowi Sądu Okręgowego w Warszawie, Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Prezesowi Sądu Rejonowego w Tczewie,

o zapłatę,

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie

z dnia 21 listopada 2013 r. sygn. akt I C 2145/11

- 1. oddala apelację;**
- 2. zasądza od powoda J. J. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;**
- 3. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Krakowie na rzecz adwokata K. Z. z Kancelarii Adwokackiej w K. ul. (...) kwotę 3 321 zł (trzy tysiące trzysta dwadzieścia jeden złotych), w tym 621 zł podatku od towarów i usług, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu apelacyjnym.**

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 11 czerwca 2014 r.

Powód J. J. domagał się zasądzenia od pozwanego Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Rejonowego Gdańsk-Południe w Gdańsku, Prezesa Sądu Okręgowego w Gdańsku, Prezesa Sądu Rejonowego Gdańsk-Północ w Gdańsku, Prezesa Sądu Rejonowego w Sopocie, Prezesa Sądu Rejonowego w Gdyni, Prezesa Sądu Rejonowego w Wejherowie, Prezesa Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, Prezesa Sądu Okręgowego w Warszawie, Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Prezesa Sądu Rejonowego w Tczewie, kwoty 90.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę będącą wynikiem przewlekłości postępowania w sprawach toczących się z jego udziałem przed w/w Sądami, odmowy przyznania mu pełnomocnika z urzędu i odmowy zwolnienia od kosztów sądowych oraz złego traktowania go przez wymiar sprawiedliwości, co doprowadziło do cierpień psychicznych i fizycznych oraz pogorszenia stanu jego zdrowia, poczucia lekceważenia i instrumentalnego traktowania.

Pozwany Skarb Państwa reprezentowany przez Prokuratorię Skarbu Państwa wniósł o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na rzecz strony pozwanej kosztów postępowania, przecząc zarzutom powoda.

Wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 r. Sąd Okręgowy w Krakowie Wydział I Cywilny oddalił powództwo; zasądził od powoda J. J. na rzecz strony pozwanej Skarbu Państwa Prokuratorii Generalnej - Skarbu Państwa w Warszawie kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów procesu; przyznał od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Krakowie adwokatowi K. Z. kwotę 4.428 zł w tym kwotę 828 zł tytułem podatku VAT tytułem nieopłaconych w całości ani w części kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu.

Podstawę rozstrzygnięcia stanowiły następujące ustalenia faktyczne i motywy wskazane w uzasadnieniu:

Przed Sądem Rejonowym Gdańsk-Północ Wydział I Cywilny w Gdańsku, z powództwa powoda toczyło się postępowanie w sprawie I C 177/10. Pozew powoda przeciwko Skarbowi Państwa – Sądowi Okręgowemu w Gdańsku i Sądowi Rejonowemu Gdańsk-Północ o zapłatę, zarejestrowany został w dniu 24.02.2010 r. Zarządzeniem z dnia 25.02.2010 r. sprawę w zakresie wniosku powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i przyznanie pełnomocnika przekazano do rozpoznania referendarzowi. Zarządzeniem z dnia 19.03.2010 r., powód został wezwany do uzupełnienia wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, co nastąpiło w dniu 30.03.2010 r. Postanowieniem z dnia 9.04.2010 r. referendarz sądowy zwolnił powoda od kosztów sądowych w części tj. od opłaty od pozwu w części przekraczającej 50 zł, a w pozostałym zakresie wnioski o zwolnienie od kosztów oddalił; oddalił również wnioski powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu podniósł, iż powód przebywający w Zakładzie Karnym, a więc nie ponoszący żadnych wydatków dysponował kwotą 500 zł, z której część mógł przeznaczyć na pokrycie niewielkiej części kosztów sądowych. Ponadto stwierdzono, iż przedmiotowa sprawa nie uzasadnia, iżby dla jej skutecznego prowadzenia powód potrzebował pełnomocnika z urzędu. Przy tym zwrócono uwagę na fakt, iż powód sprawnie potrafi redagować pisma procesowe, sam też potrafi formułować wnioski dowodowe w sprawie. W dniu 15.04.2010 r. skargę na w/w orzeczenie referendarza złożył powód, zaś w dniu 4.05.2010 r. Sąd postanowił utrzymać w mocy pkt 1 orzeczenia referendarza oraz oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Zażalenie powoda na pkt 2 powyższego postanowienia zostało oddalone w dniu 27 sierpnia 2010 r. w sprawie III Cz 1187/10 przez Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny – Odwoławczy. Zarządzeniem z dnia 12.11.2010 Sąd Rejonowy zwrócił pozew powodowi z uwagi na nieuiszczenie przez niego opłaty od pozwu w kwocie 50 zł, w określonym terminie. W tym samym dniu Sąd odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych. Postanowieniem z dnia 15.03.2011 r. referendarz sądowy oddalił wniosek powoda o zwolnienie od opłaty od zażalenia na zarządzenie z dnia 12.11.2010 r. Orzeczenie referendarza zostało zmienione postanowieniem z dnia 13.05.2011 r. wydanym przez Sąd, który zwolnił powoda od obowiązku uiszczenia opłaty od zażalenia. Postanowieniem z dnia 30.09.2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny – Odwoławczy (w sprawie III Cz 1456/11) oddalił zażalenie powoda na zarządzenie Przewodniczącego Sądu Rejonowego Gdańsk – Północ w Gdańsku o zwrocie pozwu z dnia 12.11.2010 r.

Pozew w sprawie I C 146/10 przed Sądem Rejonowym w Tczewie wpłynął do Sądu w dniu 18.05.2010 r. Wnioski powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika, rozpoznano w dniu 9.07.2010 r.

Doręczenie postanowienia referendarza w tym zakresie powodowi nastąpiło w dniu 11.08.2010 r., z uwagi na przeniesienie powoda z AŚ w G. do AŚ w W.. Skargę na powyższe orzeczenie powód złożył w dniu 17.08.2010 r., zaś w dniu 19.08.2010 r. Sąd wydał postanowienie, w którym utrzymał w całości zaskarżone orzeczenie referendarza. W tym samym dniu zarządzone doręczenie odpisu pozwu stronie pozwanej. Odpowiedzi na pozew wpłynęły w dniu 13.09.2010 r., 15.09.2010 r. Na rozprawie w dniu 6.10.2010 r. został wydany wyrok oddalający powództwo. Na wniosek z dnia 21.10.2010 r. uzasadnienie wyroku zostało sporządzone w dniu 25.10.2010 r., a postanowieniami z dnia 15.11.2010 r. i 29.11.2010 r. odrzucono ponowne wnioski powoda o ustanowienie pełnomocnika. Apelacja powoda wpłynęła do Sądu w dniu 9.11.2010 r. i po doręczeniu jej w dniu 24 i 25.11.2010 r. pozwanym, akta w dniu 30.03.2011 r. przekazano Sądowi Okręgowemu w Gdańsku, który rozpoznawał sprawę do sygn. akt III Ca 435/11 w dniu 7.10.2011 r. Wcześniej, w dniu 8.02.2011 r. przekazano Sądowi Okręgowemu w Gdańsku skargę powoda na przewlekłość postępowania.

Pozew J. J. w sprawie II C 663/10 wpłynął do Sądu Rejonowego dla Warszawy - Mokotowa w Warszawie w dniu 20.07.2010 r. Zarządzeniem z dnia 27.07.2010 r. wezwano powoda do usunięcia braków formalnych pozwu oraz wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. Ponowne wezwanie w tym zakresie wysłano powodowi na nowy adres jego pobytu w dniu 12.08.2010 r. W dniu 26.08.2010 r. powód uzupełnił wskazane braki, natomiast w dniu 17.09.2010 r. Sąd zwrócił się do Dyrektora Aresztu Śledczego, w którym przebywał powód o nadesłanie informacji niezbędnych do rozpoznania wniosku o zwolnienie z kosztów. W dniu 17.11.2010 r. oddalono wniosek powoda o zwolnienie z kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu z uwagi na fakt, iż powód miał możliwość podjęcia pracy na terenie AŚ, ale odmówił jej podjęcia. Zażalenie powoda na powyższe postanowienie wpłynęło w dniu 8.12.2010 r. Postanowieniem z dnia 13.01.2011 r. zażalenie to oddalił Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny – Odwoławczy w sprawie V Cz 20/11, który podniósł dodatkowo, że w przedmiotowej sprawie nie zachodzi konieczność ustanowienia dla powoda pełnomocnika urzędu. Na wezwanie z dnia 22.02.2011 r. o uiszczenie wpisu sądowego powód ponownie złożył wniosek o zwolnienie z kosztów, co w konsekwencji doprowadziło do wydania postanowienia z dnia 13.07.2011 r. o odrzuceniu tego wniosku na podstawie art. 107 ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych i do zwrotu pozwu. Następnie powód złożył skargę na przewlekłość postępowania. Postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny – Odwoławczy w sprawie V S 208/11 odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych oraz odrzucił skargę ze względu na brak jej opłacenia. W dniu 13.12.2011 r. powodowi został odrzucony ponowny wniosek o zwolnienie z kosztów sądowych – opłaty od zażalenia, a w dniu 16.02.2012 r. odrzucono zażalenie powoda na zarządzenie z dnia 13.07.2011 r. w przedmiocie zwrotu pozwu. Postanowieniem z dnia 7.09.2012 r. Sąd Rejonowy odrzucił kolejny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych – opłaty od zażalenia.

Przed Sądem Rejonowym w Wejherowie z powództwa powoda toczyło się postępowanie w sprawie I C 492/10. Pozew powoda wpłynął do Sądu w dniu 31.08.2010 r. Po ustaleniu miejsca pobytu powoda, zarządzeniem z dnia 30.11.2010 r. wezwano go o uzupełnienie braków formalnych wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych. Przedmiotowe braki powód uzupełnił w dniu 6.12.2010 r., wobec czego postanowieniem z dnia 20.12.2010 r. jego wniosek został rozpoznany pozytywnie. W dniu 4.01.2011 r. powód złożył wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu, który to wniosek orzeczeniem z dnia 11.02.2011 r. został oddalony, gdyż zdaniem referendarza nie zachodziła konieczność ustanowienia adwokata lub radcy prawnego w przedmiotowej sprawie. Zwrócono uwagę, iż sprawa ta nie jest skomplikowana ani pod względem faktycznym, ani prawnym. Ponadto zauważono, iż powód jest w stanie samodzielnie reprezentować swoje interesy. W dniu 10.03.2011 r. powód złożył skargę na powyższe orzeczenie referendarza, które postanowieniem z dnia 29.04.2011 r. Sąd Rejonowy utrzymał w mocy. Odpowiedź na pozew pozwany złożył w dniu 25.05.2011 r. W dniu 13.06.2011 r. powód ponownie wniósł o ustanowienie dla niego pełnomocnika z urzędu, a na rozprawie w dniu 7.09.2011 r. o wyłączenie sędziego. Pismem z dnia 3.10.2011 r. powód cofnął pozew, jednocześnie złożył skargę na przewlekłość postępowania. Skarga ta została oddalona przez Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy w dniu 14.10.2011 r. w sprawie III S 158/11. Postanowieniem z dnia 20.10.2011 r. umorzono postępowanie w sprawie I C 492/10.

W sprawie IX C 304/10 przed Sądem Rejonowym Gdańsk-Południe w Gdańsku IX Wydział Cywilny: akta założono w dniu 6.08.2010 r., zarządzeniem z dnia 6.08.2010 r. wezwano powoda do uzupełnienia braków formalnych

wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zwolniono powoda częściowo od kosztów sądowych w postaci opłaty od pozwu ponad kwotę 30 zł i oddalono wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu postanowieniem z dnia 23.09.2010 r., w dniu 12.10.2010 r. powód złożył zażalenie na w/w postanowienie, które to zażalenie Sąd Okręgowy w Gdańsku w sprawie III Cz 2625/10 w dniu 9.02.2011 r. oddalił, zarządzeniem z dnia 12.04.2011 r. wezwano powoda do uiszczenia opłaty sądowej od pozwu w kwocie 30 zł, a w dniu 9.05.2011 r. odrzucono wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych, zarządzono zwrot pozwu powoda w dniu 9.05.2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy w dniu 14.10.2011 r. w sprawie III Cz 1480/11 oddalił zażalenie powoda na zarządzenie Przewodniczącego o zwrocie pozwu z dnia 9.05.2011 r. Pozew w sprawie I C 1360/09 przed Sądem Rejonowym Gdańsk-Południe w Gdańsku wpłynął do Sądu w dniu 9.11.2009 r. Wezwanie do usunięcia braków fiskalnych pozwu skierowano do powoda w dniu 16.11.2009 r. Wnioski powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i o ustanowienie pełnomocnika, uzupełnione dnia 25.01.2010 r., rozpoznano w dniu 3.03.2010 r. W postanowieniu z tego dnia referendarz sądowy zwolnił powoda od opłaty od pozwu ponad kwotę 200 zł, oddalił wniosek w pozostałym zakresie oraz wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu wskazał, iż powód przed wniesieniem pozwu dysponował wolną kwotą 380,64 zł, miał więc możliwość zabezpieczenia swojej sytuacji finansowej pod kątem poniesienia przynajmniej w części kosztów sądowych związanych z postępowaniem, które zamierzał zainicjować, z czego dobrowolnie zrezygnował. Odnośnie wniosku o ustanowienie pełnomocnika podniósł, iż jego udział nie jest potrzebny, gdyż sprawa nie jest skomplikowana pod względem faktycznym i prawnym, a powód jest dobrze zorientowany w przedmiocie postępowania, nie wykazuje nieporadności, która by mu utrudniała samodzielne dochodzenie praw na drodze postępowania sądowego. Postanowieniem z dnia 20.03.2010 r. wydanym na skutek skargi powoda, Sąd utrzymał w mocy postanowienie referendarza co do oddalenia wniosku powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W dniu 12.08.2010 r., w sprawie III Cz 1255/10, Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy oddalił zażalenie powoda na postanowienie Sądu Rejonowego z dnia 30.03.2010 r. W dniu 27.04.2010 r. doręczono powodowi wezwanie do uiszczenia opłaty od pozwu, a w dniu 4.10.2010 r. wydano zarządzenie o zwrocie pozwu na skutek nieuiszczenia przez powoda tej opłaty w zakreślonym terminie. Postanowieniem z dnia 20.12.2010 r. oddalono wniosek powoda z dnia 22.11.2010 r. o zwolnienie od opłaty od zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu, gdyż ustalono, że w marcu 2010 r. powód dysponował wolną kwotą 2000 zł, posiadał więc możliwość zabezpieczenia swojej sytuacji finansowej pod kątem poniesienia kosztów sądowych. Postanowienie to zostało w dniu 24.02.2011 r. utrzymane w mocy, zaś w dniu 13.07.2011 r. odrzucono ponowny wniosek powoda z dnia 15.03.2011 r. o zwolnienie od opłaty od zażalenia na zarządzenie o zwrocie pozwu. W dniu 22.08.2011 r. Sąd odrzucił zażalenie powoda na to zarządzenie. Na postanowienie o odrzuceniu zażalenia zażalił się powód wnosząc jednocześnie o zwolnienie z kosztów sądowych. Wniosek jego w tym przedmiocie został oddalony w dniu 17.02.2012 r. po uzupełnieniu braków formalnych. Postanowieniem z dnia 8.06.2012 r. Sąd utrzymał w mocy postanowienie referendarza z dnia 17.02.2012 r. Na zarządzenie z dnia 11.06.2012 r. wzywające powoda do uiszczenia opłaty od zażalenia na postanowienie z dnia 22.08.2011 r. powód ponownie złożył wniosek o zwolnienie z tej opłaty, który to wniosek w dniu 31.10.2012 r., po wcześniejszym uzupełnieniu braków formalnych został odrzucony. W konsekwencji postanowieniem z dnia 28.01.2013 r. odrzucono zażalenie powoda na postanowienie z dnia 22.08.2011 r. Postanowienie to w dniu 12.02.2013 r. zaskarżył powód, wnosząc w dniu 27.05.2013 r. o zwolnienie z opłaty od zażalenia. Wniosek ten zarządzeniem z dnia 3.09.2013 r. został powodowi zwrócony. Postanowieniem z dnia 10.09.2013 r. odrzucono zażalenie powoda na postanowienie z dnia 28.01.2013 r. W dniu 4.04.2013 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku Wydział XVI Cywilny Odwoławczy w sprawie XVI S 98/13 odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a także odrzucił skargę powoda na naruszenie jego prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu I C 1360/09.

Z akt sprawy o sygn. I C 1292/09 Sądu Rejonowego w Gdyni wynika, że pozew w sprawie złożono w dniu 16.09.2009 r. Powoda wezwano do uzupełnienia braków formalnych wniosku o zwolnienie z kosztów sądowych, a następnie postanowieniem referendarza z dnia 2.11.2009 r. zwolniono powoda od kosztów sądowych w części, tj. w zakresie obowiązku uiszczenia opłaty sądowej od pozwu w kwocie ponad 1.000 zł; oddalono wniosek powoda w pozostałym zakresie i oddalono wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu wskazano, iż powód aktualnie odbywa karę pozbawienia wolności, a w okresie od 2004 r. do dnia wniesienia pozwu dysponował wolną

kwotą, z której ułamek może przeznaczyć na częściowe pokrycie kosztów w sprawie. Uznano również, iż powodowi nie jest potrzebny profesjonalny pełnomocnik, skoro powód nie ma problemów z formułowaniem pism procesowych i wniosków, radzi sobie z prowadzeniem sprawy, nie ma także trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych. Skargę powoda z dnia 26.11.2009 r. na postanowienie o zwolnieniu od kosztów i odmawiające ustanowienia pełnomocnika rozpoznano postanowieniem w dniu 19.01.2010 r. W dniu 1.03.2010 r. i 29.03.2010 r. odrzucono ponowne wnioski powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i oddalono wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Postanowienie z dnia 29.03.2010 r. zostało jednak uchylone przez Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy w dniu 12.05.2010 r. (sprawa III Cz 801/10). W dniu 25.10.2010 r. po uzupełnieniu braków formalnych, wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu został oddalony. W uzasadnieniu tego postanowienia Sąd wskazał, iż powód jako strona wielu postępowań aktywnie i skutecznie podejmuje obronę swych interesów. Co więcej podkreślono, iż z pisma Dyrektora Aresztu Śledczego wynikało, że pomimo udzielanej powodowi pomocy prawnej z urzędu, powód często rezygnował z możliwości nawiązania kontaktu z pełnomocnikami, co świadczy o tym, iż w sposób dla niego wystarczający jest zapoznany z prawem materialnym i procedurą sądową. Powód złożył zażalenie na to postanowienie, które w dniu 12.01.2011 r. zostało oddalone przez Sąd Okręgowy w Gdańsku III Wydział Cywilny Odwoławczy w sprawie III Cz 2352/10. Termin rozprawy wyznaczono na dzień 31.03.2011 r., zaś wyrok w sprawie został wydany w dniu 14.04.2011 r. Uzasadnienie do wyroku sporządzono w dniu 10.06.2011 r. Termin do jego sporządzenia został przedłużony na mocy zarządzenia Prezesa Sądu z dnia 30.05.2011 r. W dniu 14.06.2011 r. odrzucono wniosek powoda z dnia 22.04.2011 r. o wyłączenie sędziego oraz wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Apelację od wyroku z dnia 14.04.2011 r. powód wniósł w dniu 24.06.2011 r., natomiast postanowieniem z dnia 14.07.2011 r. Sąd odrzucił kolejny wniosek powoda z dnia 22 i 24.06.2011 r. o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zwolnił powoda od kosztów sądowych – od obowiązku uiszczenia opłaty od apelacji i odrzucił zażalenie powoda z dnia 22.06.2011 r. na postanowienie z dnia 14.06.2011 r. o odrzuceniu wniosku o wyłączenie sędziego. Kolejnym postanowieniem, tym razem z dnia 12.12.2011 r. odrzucono ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych – obowiązku uiszczenia opłaty od zażalenia z dnia 21.07.2011 r. i odrzucono zażalenie powoda z dnia 21.07.2011 r. na postanowienie z dnia 14.07.2011 r. wobec nie uiszczenia przez powoda opłaty w kwocie 30 zł. Orzeczenie to zaskarżył powód w dniu 16.12.2011 r. Wezwany do uiszczenia opłaty od zażalenia powód wniósł o zwolnienie z kosztów sądowych. W dniu 11.04.2012 r. wniosek ten został odrzucony jak również zażalenie powoda. Akta sprawy wraz z apelacją powoda zostały przedstawione Sądowi Okręgowemu w Gdańsku w dniu 18.04.2012 r., rozpoznanie sprawy przez Sąd II instancji nastąpiło zaś w dniu 10.07.2012 r. (sprawa III Ca 338/12). Uzasadnienie wyroku Sądu Odwoławczego sporządzono w dniu 14.08.2012 r. tj. na wniosek powoda z dnia 1.08.2012 r. W dniu 12.12.2012 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku odrzucił zażalenie powoda na postanowienie zawarte w pkt 2 wyroku tegoż Sądu z dnia 10.07.2012 r.

W sprawie I C 265/09 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Starogardzie Gdańskim Wydział I Cywilny postanowieniem z dnia 5.10.2010 r. Sąd dopuścił dowód z przesłuchania powoda w drodze pomocy prawnej przez Sąd Rejonowy w Wejherowie. Odezwa o udzielenie pomocy sądowej nadesłana została do Sądu Rejonowego w Wejherowie w dniu 20.10.2010 r. Posiedzenia w przedmiocie przesłuchania powoda (sprawa I Cps 102/10), były wyznaczane przez Sąd w Wejherowie kolejno na dzień 3.02.2011 r., 14.04.2011 r., 15.06.2011 r. Ostatecznie odezwa została zwrócona po wykonaniu do Sądu w Starogardzie Gdańskim w dniu 27.06.2011 r. Posiedzenie Sądu w dniu 3.02.2011 r. pomimo doprowadzenia powoda zostało odroczone z uwagi na niestawiennictwo na rozprawie pozwanych oraz brak zwrotnych potwierdzeń odbioru zawiadomień o rozprawie dla tychże osób. Podobnie było w przypadku posiedzenia wyznaczonego na dzień 14.04.2011 r. Powodem odroczenia tej rozprawy było niestawiennictwo przedstawiciela pozwanego Skarbu Państwa oraz brak potwierdzenia doręczenia przesyłki sądowej informującej o posiedzeniu.

W sprawie I S 94/11 Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznawał skargę powoda o naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy sygn. akt I C 90/11. Skarga powoda została złożona w dniu 24.08.2011 r., a przedstawiona Sądowi Apelacyjnemu w dniu 5.09.2011 r. Postanowieniem z dnia 5.09.2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a następnie zarządził skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne w dniu 11.10.2011 r. Postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. skargę powoda odrzucono, uznając, iż została ona wniesiona za późno, - skoro dotyczyła etapu postępowania, który już się zakończył zwrotem pozwu.

W sprawie I S 99/11 Sąd Apelacyjny w Warszawie rozpoznawał skargę powoda o naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy sygn. akt I C 544/11. Skarga powoda złożona została w dniu 5.09.2011 r., a przedstawiona Sądowi Apelacyjnemu w dniu 14.09.2011 r. Postanowieniem z dnia 14.09.2011 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a następnie zarządził skierowanie sprawy na posiedzenie niejawne. Postanowieniem z dnia 12.10.2011 r. skargę powoda odrzucono, w uzasadnieniu wskazując, iż ponowną skargę na przewlekłość dotyczącą postępowania w niniejszej sprawie powód mógł złożyć najwcześniej w dniu 13.10.2011 r. tj. po upływie 12 miesięcy od wydania przez Sąd orzeczenia w przedmiocie poprzedniej skargi (art. 14 ustawy).

W sprawie I C 976/10 powód złożył przed Sądem Okręgowym w Gdańsku skargę o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą odrzucono postanowieniem z dnia 11.10.2011r. (III S 121/11) oraz odrzucono ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W sprawie III S 114/11 Sąd Okręgowy w Gdańsku rozpoznawał skargę powoda o naruszenie prawa do rozpoznania bez nieuzasadnionej zwłoki sprawy sygn. akt I C 464/10 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Sopocie. Skarga powoda złożona została w dniu 29.08.2011 r., a przedstawiona do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w dniu 1.09.2011 r. Postanowieniem z dnia 14.09.2011 r. Sąd Okręgowy odrzucił wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu, a postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. odrzucił ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu oraz odrzucił skargę. W sprawie I C 1377/09 prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Gdyni, przed Sądem Okręgowym w Gdańsku powód złożył skargę o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą odrzucono postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. oraz odrzucono ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Wcześniej, w dniu 27.09.2011 r. oddalono wnioski powoda o zwolnienie z kosztów i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Przed Sądem Rejonowym w Gdańsk – Południe w Gdańsku toczyło się postępowanie I C 894/10. W dniu 31.08.2011 r. powód złożył skargę w tej sprawie o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki. Postanowieniem z dnia 23.09.2011 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku odrzucił wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i oddalił jego wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, zaś w dniu 11.10.2011 r. odrzucił ponowne wnioski w tym zakresie i odrzucił skargę.

Skargę na przewlekłość postępowania w sprawie I C 1292/09 powód złożył w dniu 20.06.2011 r. Skarga ta rozpoznana na posiedzeniu w dniu 12.10.2011 r. (sprawa III S 98/11) została odrzucona jak również odrzucony został ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych. W sprawie I C 776/10 powód złożył przed Sądem Okręgowym w Gdańsku skargę o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą oddalono postanowieniem z dnia 12.10.2011 r. (sprawa III S 133/11). W uzasadnieniu podniesiono, iż po analizie akt brak jest podstaw dla stwierdzenia, że w postępowaniu , którego skarga dotyczy, nastąpiła przewlekłość.

W sprawie I C 203/10 powód złożył przed Sądem Okręgowym w Gdańsku skargę o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą odrzucono postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. (sprawa III S 134/11). Odrzucono również ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Podobnie było w sprawie I C 1360/09. Postanowieniem z dnia 11.10.2011 r. skarga powoda o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, została odrzucona jak również ponowny wniosek powoda o zwolnienie z kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocnika z urzędu. Skargi powoda, które wpłynęły w miesiącu wrześniu 2011r. odrzucono postanowieniami zapadłymi w miesiącu październiku 2011r., po uprzednim oddaleniu wniosków powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, również w sprawach III S 155/11, III S 156/11 i III S 157/11 z uwagi na fakt, iż skargi te dotyczyły postępowań wпадkowych o wykonanie odezwy I Cps 102/10, I Cps 78/10 i Cps 104/10 i z tego też względu były one niedopuszczalne. W sprawie I C 492/10 przed Sądem Okręgowym w Gdańsku powód złożył skargę o naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, którą oddalono postanowieniem z dnia 14.10.2011 r. (sprawa III S 158/11). Postanowieniem z dnia 23.09.2011 r. oddalono również wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu. W uzasadnieniu orzeczenia o oddaleniu skargi Sąd zauważył, iż wnioski skarżącego były rozpoznawane bez zbędnej zwłoki, zaś istotnym

czynnikiem oddziaływującym na czas trwania czynności podejmowanych przez Sąd Rejonowy były działania samego skarżącego, składającego kolejne pisma procesowe zawierające wnioski, które wymagały rozstrzygnięcia.

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił w oparciu o dowody z dokumentów zawartych w aktach sądowych wskazanych przez powoda. Sąd pominął natomiast dowód z przesłuchania powoda, albowiem z pisma Aresztu Śledczego w Wejherowie z dnia 6.08.2013 r., w którym obecnie przebywa powód wynikało, iż powód odmówił uczestnictwa w posiedzeniu wyznaczonego w trybie pomocy sądowej, motywując to następnie wnioskiem złożonym już po terminie posiedzenia o sporządzenie i doręczenie odpisu pozwu, odpowiedzi na pozew, odezwy oraz protokołu z posiedzenia sądu, a także o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, wyłączenie sędziego – wszystko to rzekomo celem zapoznania się z w/w dokumentami i właściwego reprezentowania interesów powoda. Podana przez powoda przyczyna nie stanowiła dostatecznego uzasadnienia dla odroczenia posiedzenia, albowiem odroczenie to może nastąpić tylko z przyczyn wyraźnie w kodeksie postępowania cywilnego wymienionych (co miejsca nie miało) ewentualnie z ważnej przyczyny na zgodny wniosek stron (art. 156 k.p.c.). Chęć zapoznania się powoda z dokumentami zalegającymi w aktach sprawy taką ważną przyczyną odroczenia nie jest. Nieuzasadniony był również wniosek powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu, skoro powód miał już w sprawie przyznanego adwokata z urzędu, który celem przesłuchania powoda w trybie pomocy sądowej sporządził zestaw pytań dla powoda. Absurdalny był wniosek powoda o wyłączenie sędziego realizującego odezwę, skoro powód na skutek swojego zachowania nie miał nawet możliwości bezpośredniego kontaktu z tym sędzią na sali rozpraw, wobec czego zarzuty stawiane temu sędziemu w piśmie z dnia 8.08.2013 należało przyjąć jako nieuzasadnione. Zachowanie powoda Sąd potraktował jednoznacznie jako nieusprawiedliwioną odmowę złożenia zeznań, co uzasadniało zgodnie z art. 302 § 1 zd. 2 k.p.c. pominięcie przesłuchania. Oddaleniu podlegał również wniosek pełnomocnika powoda o ponowne przesłuchanie zgłoszony na rozprawie w dniu 7 listopada 2013 r. albowiem wniosek ten nie zawierał żadnych okoliczności, które usprawiedliwiałyby wcześniejszą odmowę zeznań przez powoda. Całość zachowań powoda związanych z przesłuchaniem Sąd ocenił jako ewidentne działanie na przewłokę postępowania, co uzasadniało oddalenie tego wniosku zgodnie z art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 16 września 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 233, poz. 1381). Pominięto także dowody z dokumentacji medycznej oraz opinii biegłego albowiem wobec okoliczności, że powództwa z innych przyczyn niż nieudowodnienie uszczerbku na zdrowiu powoda podlegało oddaleniu przeprowadzanie tych dowodów było bezcelowe jako nie mające wpływu na rozstrzygnięcie w sprawie.

Sąd Okręgowy uznał powództwo za nie zasługujące na uwzględnienie. Odnosząc się do zarzutów powoda o przewlekłym prowadzeniu jego spraw Sąd Okręgowy wskazał, że zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. nr 179, poz. 1843 z późn. zm. – dalej: ustawa o skardze) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie w tej sprawie trwa dłużej, niż to konieczne dla wyjaśnienia tych okoliczności faktycznych i prawnych, które są istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania). Zgodnie zaś z art. 15 i 16 ustawy o skardze, po prawomocnym zakończeniu postępowania co do istoty sprawy, strona może dochodzić od Skarbu Państwa naprawienia szkody wynikłej z przewlekłości postępowania, przy czym dotyczy to zarówno sytuacji, gdy strona nie wniosła skargi na przewlekłość postępowania w jego toku, jak i gdy jej skargę w toku postępowania uwzględniono. Skarżący, któremu została zasądzona odpowiednia suma pieniężna na mocy art. 12 ust. 4 ustawy o skardze, niezależnie może dochodzić w procesie cywilnym także naprawienia szkody wynikłej ze stwierdzonej przewlekłości, przy czym postanowienie uwzględniające skargę wiąże sąd w postępowaniu cywilnym o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, co do stwierdzenia przewlekłości postępowania (art. 15 ustawy o skardze). W wypadku, gdy strona nie wniosła uprzednio skargi na przewlekłość postępowania, może ona dochodzić naprawienia szkody na podstawie art. 417 k.c., po prawomocnym zakończeniu co do istoty sprawy (art. 16 ustawy o skardze). Zgodnie z art. 417 § 1 k.c. za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa. Do przesłanek odpowiedzialności deliktowej w rozumieniu cytowanego przepisu należą zatem niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy

wykonywaniu władzy publicznej oraz szkoda i związek przyczynowy między owym zdarzeniem a szkodą. Przy ustalaniu odpowiedzialności z tytułu czynów niedozwolonych znajdują zastosowanie przepisy ogólne dotyczące związku przyczynowego, szkody i sposobów jej naprawienia (art. 361-363 k.c.). Brak którejkolwiek z tych przesłanek wyłącza odpowiedzialność sprawcy czynu. Pojęcie szkody odnosi się do wszelkich uszczerbków w dobrach lub interesach prawnie chronionych, których poszkodowany doznał wbrew swej woli. Aby można było podmiotowi przypisać czyn niedozwolony należy nadto wykazać istnienie związku przyczynowego między tym czynem, a spowodowaną przez niego szkodą, w związku z czym należy sprawdzić, czy pozostają one w relacji następstwa (czyn - szkoda) oraz ustalić adekwatność związku między nimi, to znaczy, ustalić czy zaistniała szkoda jest normalnym następstwem czynu – jak bowiem wynika z treści art. 361 § 1 k.c. zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła. Wreszcie takowy czyn musi posiadać pewne znamiona odnoszące się do jego strony przedmiotowej (bezpprawność) i podmiotowej (wina). Każdorazowo jednakże warunkiem odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkodę doznaną przez stronę z tytułu przewlekłości postępowania stosownie do art. 417 k.c. bądź z tytułu naruszenia dóbr osobistych strony stosownie do art. 24 i art. 448 k.c. jest wykazanie, iż w konkretnej sprawie istotnie doszło do przewlekłości postępowania. Sąd Okręgowy podkreślił, że - w oparciu o przepisy art. 6 k.c., 232 i 3 k.p.c. - to na powódzie ciążył obowiązek wykazania, że strona pozwana wyrządziła mu szkodę, za którą ponosi odpowiedzialność deliktową. Wobec zaś tak określonych procesowych obowiązków powoda, zdaniem Sądu, wyniki przeprowadzonego w sprawie postępowania dowodowego uprawniają do stwierdzenia, iż w/w okoliczności nie zostały wykazane. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, przede wszystkim brak było jakichkolwiek podstaw do stwierdzenia, aby w powołanych sprawach z udziałem powoda dojść miało do przewlekłości postępowania. We wskazanych postępowaniach czynności podejmowane były, w ocenie Sądu Okręgowego, bez zbędnej zwłoki, a sprawy zarówno w I jak i w II instancji rozpoznawane zostały sprawnie, uwzględniając ich charakter, stopień zawilości oraz konieczność rozpoznania zgłaszanych przez powoda licznych wniosków procesowych. W większości tych spraw, w toku prowadzonych postępowania powód wnosił skargi o stwierdzenie przewlekłości; skargi te spotkały się z odrzuceniem lub z oddaleniem ich przez Sąd je rozpoznający. Sąd pierwszej instancji podkreślił, iż w niniejszej sprawie powód powinien był wskazać konkretne czynności (niewystarczające jest wskazanie jedynie ogólnych okoliczności), które były przeprowadzone w postępowaniach w sposób przewlekły lub bezprawny, temu jednak obowiązkowi procesowemu powód nie sprostał. Wobec zatem niewykazania przez powoda, iżby w powołanych sprawach dojść miało do przewlekłości postępowania, powództwo już tylko z tej przyczyny podlegało oddaleniu. Ponadto Sąd pierwszej instancji podkreślił, że powód nie wskazał na czym miało polegać „złe” traktowanie powoda w trakcie postępowania sądowych przez stronę pozwaną, nie wskazał żadnych konkretnych czynności, które miałyby stanowić o bezprawnych działaniach strony pozwanej. W konsekwencji zbędnym było przeprowadzanie postępowania dowodowego na okoliczność związku przyczynowego pomiędzy ewentualną przewlekłością postępowania, a doznaną przez powoda szkodą, naruszeniem jego dóbr osobistych i krzywdą będącą wynikiem naruszenia dóbr osobistych powoda, a także co do wysokości szkody i rozmiaru krzywdy powoda oraz wysokości należnej z tego tytułu powodowi kwoty zadośćuczynienia.

Oceniając roszczenie powoda także w świetle przepisu art. 448 k.c. (w zakresie, w jakim powoływane fakty można oceniać jako twierdzenie o naruszeniu dóbr osobistych powoda) oraz w świetle art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. (w zakresie, w jakim powód powołuje się na rozstrój zdrowia). Sąd Okręgowy wskazał, że przesłanką dochodzenia zadośćuczynienia za naruszenie dóbr osobistych z art. 448 k.c. jest zawinienie sprawcy naruszenia, a zatem zachowanie sprawcy obiektywnie bezprawne i subiektywnie zarzucalne. Powód jako jedyny przejaw bezprawności zachowania się strony pozwanej powołuje rzekomą długotrwałą i nieusprawiedliwioną przewlekłość postępowania, a to nie miało miejsca a złe traktowanie procesowe przez stronę pozwaną nie zostało wykazane. Zarazem Sąd pierwszej instancji nie stwierdził podstaw od uznania, aby wydane w tych sprawach negatywne rozstrzygnięcia wniosków powoda o ustanowienie pełnomocnika z urzędu czy o zwolnienie od kosztów sądowych wykazywały cechy nawet najszerzej rozumianej obiektywnej bezprawności, gdyż treść tych orzeczeń w tym przedmiocie nie wykazuje aby sądy orzekające naruszyły przepisy prawa. Powód nawet nie powołał żadnych konkretnych okoliczności mogących wskazywać na to, że postanowienia sądów o odmowie ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu czy o oddaleniu (lub odrzuceniu) wniosków o zwolnienie z kosztów sądowych, były orzeczeniami niezgodnym z prawem, tj. orzeczeniami, niewątpliwie sprzecznym z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi

standardami rozstrzygnięć (dyskrecjonalności), albo zostały wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa o charakterze oczywistym i niewymagającym głębszej analizy prawniczej. To samo dotyczy podejmowanych przez sądy w toku postępowań innych decyzji i czynności procesowych. (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 lipca 2010 r. I CNP 100/09, LEX nr 603887, z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, nr 1, poz. 17; z dnia 17 maja 2006 r., I CNP 14/06, niepubl.; z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, nr 2, poz. 35, z dnia 4 stycznia 2007 r., V CNP 132/06, niepubl. i z dnia 25 maja 2007 r., I CNP 17/07, LEX nr 286765). Okoliczności takich sąd nie dopatrzył się również z urzędu. Art. 117 § 5 k.p.c. przewiduje, że ustanowienie pełnomocnika z urzędu jest uwarunkowane oceną sądu, że udział adwokata lub radcy prawnego w sprawie jest potrzebny. Z kolei art. 102 ustawy o kosztach sądowych wskazuje, iż zwolnienia od kosztów sądowych może się domagać osoba fizyczna, jeżeli złoży oświadczenie, z którego wynika, że nie jest w stanie ich ponieść bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny. Sąd może zwolnić stronę od kosztów sądowych w części, jeżeli strona jest w stanie ponieść tylko część tych kosztów (art. 101 cyt. ustawy). Natomiast w razie oddalenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych strona nie może ponownie domagać się zwolnienia powołując się na te same okoliczności, które stanowiły uzasadnienie oddalonego wniosku. W takim przypadku ponowny wniosek o zwolnienie od kosztów sądowych, oparty na tych samych okolicznościach, podlega odrzuceniu (art. 107 ustawy). Nie wskazał także powód w czym miałyby miała by się przejawiać bezprawność działań i czynności strony pozwanej podejmowanych w trakcie objętych pozwem postępowań.

Zdaniem Sądu pierwszej instancji powyższy stan rzeczy oznacza, że zachowaniom strony pozwanej nie można w okolicznościach powołanych jako podstawa faktyczna żądania pozwu przypisać cechy bezprawności. Nadto powód nie wykazał, które spośród jego dóbr osobistych spośród wymienionych w art. 23 k.c. lub uznanych w orzecznictwie i nauce prawa zostało naruszone przez powoda zachowaniem się pozwanego, gdyż nie sposób jako naruszenia dobra osobistego potraktować subiektywnego odczuwania przez powoda, że postępowanie prowadzone wykorzystując sytuację życiową powoda. Powyższy stan rzeczy wyklucza możliwość zasądzenia od strony pozwanej na rzecz powoda jakiegokolwiek zadośćuczynienia z tytułu naruszenia dóbr osobistych (art. 448 k.c.). Powód ograniczył się jedynie do postawienia hipotezy, iż strona pozwana traktowała powoda lekceważąco i tym naruszyła jego godność i cześć. Powód poza zarzutem przewlekłego prowadzenia postępowań i odmowy zwalniania go przez Sądy od kosztów sądowych nie wskazał innych ewentualnych naruszeń. Zdaniem Sądu Okręgowego brak jest również podstaw do zasądzenia zadośćuczynienia z uwagi na rozstrój zdrowia powoda na podstawie art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. Przyjmując hipotetycznie, że dolegliwości na które powód się powołał rzeczywiście w jego organizmie się pojawiły, to dolegliwości tego typu nie są normalnym następstwem (w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.) uczestniczenia w jakimkolwiek sądowym postępowaniu cywilnym, nawet prowadzonym w warunkach przewlekłości. Wyklucza to odpowiedzialność strony pozwanej za ewentualny rozstrój zdrowia powoda również ze względu na brak zdarzenia, z którym art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. wiąże obowiązek zapłaty zadośćuczynienia, gdyż zadośćuczynienie to przysługuje tylko wypadku istnienia ogólnych przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej (w wypadku odpowiedzialności Skarbu Państwa za wykonywanie władzy publicznej – art. 417 k.c.), w szczególności zaś bezprawnego zachowania się pozwanego. Nie można nadto stwierdzić przesłanek po temu, by powodowi przyznać zadośćuczynienie na zasadach słuszności zgodnie z art. 417² k.c. za krzywdę wynikłą ze zgodnego z prawem wykonywania władzy publicznej, albowiem powoływany przez powoda rozstrój zdrowia nie pozostaje w normalnym związku przyczynowym (w rozumieniu art. 361 § 1 k.c.) z przebiegiem powołanych w pozwie postępowań sądowych.

Z wskazanych przyczyn Sąd Okręgowy oddalił powództwo jako bezzasadne, a w oparciu o art. 98 § 1 i 2 k.p.c., orzekł o kosztach procesu. Sąd nie znalazł przesłanek warunkujących zastosowanie art. 102 k.p.c. Powód decydując się na wytoczenie procesu winien liczyć się i z takimi konsekwencjami jak konieczność pokrycia kosztów zastępstwa procesowego strony przeciwnej w razie przegrania sporu. Sam fakt zwolnienia powoda od kosztów sądowych, nie przesadza o tym, aby w sprawie zaistniały szczególnie uzasadnione okoliczności uzasadniające odstąpienie od obciążenia powoda – przegrywającego proces – kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód J. J. zaskarżając go w całości. Powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania, mające wpływ na wynik sprawy, tj.:

- art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. , poprzez pominięcie przez Sąd I instancji przeprowadzenia dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony postępowania i oddalenie wniosku dowodowego w tym zakresie oraz oddalenie wniosków dowodowych powoda: z dowodu z opinii biegłego sądowego, z dokumentów z akt ewidencyjnych powoda, z dokumentów o stanie zdrowia powoda, a tym samym wobec treści żądania pozwu i wskazanej przez powoda podstawy powództwa, nieuzasadnione pominięcie istotnych okoliczności związanych z doznaną przez powoda krzywdą i przesłankami odpowiedzialności strony pozwanej,

- 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 417 k.c. w zw. z art. 361 k.c., poprzez wyrokowanie w sprawie na podstawie niekompletnego materiału dowodowego z pominięciem całokształtu okoliczności sprawy, wobec pominięcia przez Sąd i oddalenia wniosków dowodowych powoda, w szczególności dla stwierdzenia zdarzeń z którymi powód wiąże dochodzone roszczenie oraz normalnego związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zdarzeniami, a krzywdą, co uniemożliwia rozpoznanie istoty sprawy,

- art. 233 § 1 k.p.c., poprzez błąd w ustaleniach faktycznych Sądu orzekającego, a poprzez ograniczenie środków dowodowych powoda, niemożliwość wszechstronnego rozpatrzenia zebranego materiału dowodowego, pod kątem ustalenia szkody, zdarzenia i normalnego związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zdarzeniem i szkodą, których wyłączenie przez Sąd I instancji w analizowanym stanie faktycznym i prawnym bez przeprowadzenia dowodów wskazanych przez powoda, jest wyrazem dowolnej oceny materiału dowodowego,

- art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 k.p.c. i art. 35 k.p.c. w zw. z art. 202 § 1 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie przed zawiśnięciem sporu.

Wskazując na powyższe zarzuty powód wnosił o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji, zasądzenie na rzecz pełnomocnika z urzędu adwokata K. Z., Kancelaria Adwokacka w K., ul. (...), (...)-(...) K., zwrotu kosztów pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu według norm przewidzianych, albowiem koszty te nie zostały uiszczone w przez powoda w całości ani w części.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego nie znajduje uzasadnionych podstaw. Podniesione w niej zarzuty są nietrafne i nie wykazujące wadliwości wydanego rozstrzygnięcia. Sąd Okręgowy poczynił bowiem prawidłowe ustalenia faktyczne, wyrażając oceny, które nie pozostają w sprzeczności z zasadami logiki rozumowania czy doświadczenia życiowego i nie wykazują błędów natury faktycznej. Dokonana przez Sąd pierwszej instancji ocena dowodów nie nasuwa zastrzeżeń gdyż nie wykracza poza uprawnienia wynikające z przepisu art. 233 § 1 k.p.c. Podkreślić należy, iż dla skuteczności zarzutu dokonania błędnych ustaleń faktycznych będących wynikiem oceny dowodów, konieczne jest wskazanie przyczyn, dla których ta ocena dowodów nie spełnia kryteriów określonych w ustawie. Sąd drugiej instancji może bowiem zakwestionować dokonaną ocenę materiału dowodowego sprawy jedynie wtedy, gdy jest ona nielogiczna i sprzeczna z pozostałym w sprawie materiałem dowodowym. Taka sytuacja nie zachodzi w sprawie niniejszej a zarzuty apelacji nie podważają ustaleń dokonanych w oparciu o dokumenty, że wskazywane przez powoda postępowania sądowe przebiegały bez zbędnej zwłoki oraz z zachowaniem wszelkich przepisów prawa i reguł postępowania sądowego.

Nieuzasadniony jest zarzut apelującego dotyczący naruszenia art. 299 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c., poprzez pominięcie przez Sąd I instancji przeprowadzenia dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony. Sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku szczegółowo wyjaśnił przyczyny dla których dowód ten, pomimo dopuszczenia go w sprawie, nie został przeprowadzony. Przytoczonych przez Sąd faktów, z których wynika, że powód odmówił uczestnictwa w posiedzeniu wyznaczonego w trybie pomocy sądowej, apelacja nie podważa. Strona, która nie stawia się na rozprawie lub odmawia składania zeznań, podejmuje ryzyko, że zastosowanie znajdzie przepis art. 302 § 1. Strona nie może wówczas skutecznie zarzucać naruszenia jej praw procesowych. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 grudnia 1998 r., I PKN 505/98 (OSNP 2000, nr 3, poz. 110) uznał, że sąd drugiej instancji może pominąć dowód z przesłuchania strony, jeżeli został on dopuszczony w pierwszej instancji, a strona przez własne niestawiennictwo uniemożliwiła jego przeprowadzenie. Późniejsza zmiana decyzji co do chęci składania zeznań w sytuacji, w której

strona wcześniej zrezygnowała z dokonania tej czynności procesowej, nie tworzy obowiązku sądu, polegającego na swoistym uzupełnieniu postępowania o przesłuchanie tej strony.

Nie zasługuje na uwzględnienie także zarzut pominięcia innych dowodów zgłoszonych przez powoda, a to dowodu z opinii biegłego sądowego czy dokumentów o stanie zdrowia powoda, albowiem i w tym zakresie stanowisko Sądu pierwszej instancji było w pełni uzasadnione. Wykazanie uszczerbku na zdrowiu powoda Sąd uznał na niecelowe wobec ustalenia, że powództwo z innych przyczyn podlega oddaleniu. Artykuł 227 k.p.c. stanowi bowiem, iż przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Przepis ten uprawnia sąd do selekcji zgłoszonych dowodów jako skutku przeprowadzonej oceny istotności okoliczności faktycznych, których wykazaniu dowody te mają służyć. Ocena, które fakty mają dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie, jest uzależniona od tego, jakie to są fakty, a także od tego, jak sformułowana i rozumiana jest norma prawna, którą zastosowano przy rozstrzygnięciu sprawy. Stan faktyczny w każdym postępowaniu jest oceniany w aspekcie przepisów prawa materialnego. Przepisy te wyznaczają zakres koniecznych ustaleń faktycznych, które powinny być w sprawie dokonane. Przepisy prawa materialnego mają też decydujące znaczenie dla oceny, czy określone fakty, jako ewentualny przedmiot dowodu, mają wpływ na treść orzeczenia (zob. wyrok SN z dnia 26 lipca 2000 r., I CKN 975/98, Lex nr 50825; wyrok SN z dnia 6 kwietnia 2011 r. I CSK 475/10 - LEX nr 846539). Sąd pierwszej instancji oceniał roszczenia powoda w ramach przepisów: art. 417 § 1 k.c., art. 448 k.c. oraz art. 445 § 1 w zw. z art. 444 § 1 k.c. i nie stwierdził zaistnienia takich przesłanek, które dla odpowiedzialności pozwanego są konieczne, nawet jeśli rozstrój zdrowia u powoda by wystąpił (brak przewlekłości postępowań sądowych, bezprawnego zachowania pozwanego). Uznał, że przeprowadzanie dowodów w zakresie kwestionowanym jest niecelowe albowiem dowody te nie mają cech istotności z punktu widzenia rozstrzygnięcia sporu w świetle okoliczności niniejszej sprawy. Apelacja nie zawiera takich argumentów, które by pozwalały na zakwestionowanie stanowiska Sądu pierwszej instancji w tym zakresie, tym bardziej że powód nie wskazał normy prawa materialnego, której niewłaściwe rozumienie doprowadziło do wadliwej oceny istotności faktów (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 26 lipca 2000 r., I CKN 975/98, niepubl.; z dnia 13 stycznia 2010 r., II CSK 375/09, niepubl., postanowienie z dnia 9 września 2011 r., I CSK 248/11, niepubl.). Nie sposób także przyjąć, by pominięcie wskazanych wyżej dowodów przemawiało za oceną materiału dowodowego, jakim Sąd Okręgowy dysponował, jako niekompletnego, a przez to prowadzącego do poczynienia błędnych ustaleń faktycznych, tym bardziej, że apelacja nie wskazuje, jakie to błędy w ustaleniach faktycznych występują. Do uznania powództwa za nieuzasadnione doprowadziły Sąd pierwszej instancji ustalenia, że w powołanych sprawach z udziałem powoda nie doszło do przewlekłości postępowań oraz brak podstaw do przyjęcia, że zachowaniom strony pozwanej można w okolicznościach powołanych jako podstawa faktyczna żądania pozwu przypisać cechy bezprawności, a w tym zakresie ustalenia Sądu były szczegółowe i opierały się na obszernym materiale dowodowym zawartym w aktach spraw sądowych. Dalsze dowody na zmianę tych ustaleń nie miałyby żadnego wpływu.

Nie sposób uwzględnić także zarzutów apelacji dotyczących naruszenia art. 200 § 1 k.p.c. w zw. z art. 29 k.p.c. i art. 35 k.p.c. w zw. z art. 202 § 1 k.p.c., poprzez jego niezastosowanie przed zawiśnięciem sporu, skoro czynności dokonane w sądzie niewłaściwym pozostają w mocy. W uchwale z dnia 23 października 2007 r., III CZP 89/07, Rej. 2007, nr 10, s. 174 i n., z głosem K. Adamusa, Głosa 2008, nr 3, s. 82 i n., Sąd Najwyższy stwierdził, że przepis art. 35 w związku z art. 493 p.u.n. nie wyłącza stosowania art. 200 § 3 k.p.c. Brak jest zatem podstaw by rozpoznanie sprawy, nawet przez Sąd niewłaściwy miejscowo, miało wpływ na treść rozstrzygnięcia.

Reasumując, brak jest podstaw do przyjęcia, by Sąd pierwszej instancji dopuścił się zarzucanych uchybień procesowych, które by miały wpływ na wynik sprawy. W świetle poczynionych ustaleń faktycznych oraz norm prawa materialnego zgodzić należy się z Sądem Okręgowym, że nie było podstaw do zasądzenia na rzecz powoda zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną przewlekłością postępowań sądowych z jego udziałem czy treścią podejmowanych w toku tych postępowań czynności sądów. Nie można było mieć zastrzeżeń co do sprawności wskazanych postępowań, tym bardziej że żadna z wniesionych przez powoda skarg na przewlekłość postępowania nie została uwzględniona. Trafnie także Sąd pierwszej instancji przyjmuje, że i inne wskazane przez powoda działania, takie jak odmowa zwolnienia go od kosztów sądowych czy przyznania pełnomocnika z urzędu, nie były bezprawne a powód nawet nie wskazał na jakiegokolwiek inne ewentualne naruszenia. Dochodzenie zadośćuczynienia zarówno na

podstawie art. 448 k.c. w zw. z art. 23 i 24 k.c. jak i na podstawie art. 445, w zw. z art. 444 k.c. i art. 417§1 k.c. czy art. 417¹§ 2 i 3 k.c. jest uzależnione od wykazania bezprawnego naruszenia dóbr czy też bezprawności działania czy zaniechania przy wykonywaniu władzy sądowniczej, a przesłanki te w niniejszej sprawie nie zostały wykazane.

Mając na względzie przedstawione powyżej argumenty należy stwierdzić, że sformułowane przez powoda roszczenia obiektywnie nie powstały z uwagi na niezaisnienie ich ustawowych przesłanek, zatem słusznie Sąd I instancji oddalił powództwo.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako pozbawioną uzasadnionych podstaw. W konsekwencji obciążono powoda kosztami postępowania apelacyjnego według zasady odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 6 pkt. 6 i § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461)). Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do odstąpienia od obciążenia powoda kosztami, w sytuacji gdy powód znając motywów zaskarżonego rozstrzygnięcia podjął decyzję o wniesieniu środka odwoławczego. Pełnomocnikowi powoda z urzędu przyznano koszty zastępstwa procesowego zgodnie z powołanymi wyżej przepisami i na zasadzie § 19 i 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. 2013r. poz. 461)).